

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE SIRBİSTAN CUMHURİYETİ ARASINDA SOSYAL GÜVENLİK ANLAŞMASI

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti, iki devlet arasındaki (bundan sonra “Akit Devletler” olarak anılacaktır.) sosyal güvenlik alanında ilişkileri düzenlemek amacıyla aşağıdaki konularda işbirliği yapılması hususunda mutabık kalmışlardır.

I. BÖLÜM GENEL HÜKÜMLER

Madde 1 Terimlerin Tanımı

(1) Bu Anlaşmada kullanılan terimler aşağıdaki gibi tanımlanmıştır:

1. Ülke:

Türkiye bakımından Türkiye Cumhuriyeti,
Sırbistan bakımından, Sırbistan Cumhuriyeti,

2. Mevzuat: Bu Anlaşmanın 2 nci maddesinin 1 inci fıkrasında belirtilen sosyal güvenlik alanıyla ilgili kanun, tüzük ve yönetmelikler,

3. Yetkili Makam:

Türkiye Cumhuriyeti bakımından Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı,
Sırbistan Cumhuriyeti bakımından yetkili Bakanlıklar,

4. Yetkili Kurum: Bu Anlaşmanın 2 nci maddesinde belirtilen mevzuatların uygulamasından ve yardımları sağlamakla sorumlu olan sigorta kurumu,

5. Kurum: Bu Anlaşmanın 2 nci maddesinin 1 inci fıkrasında belirtilen mevzuatları uygulamakla görevli kurum,

6. Sigortalı Kişi: Bu Anlaşmanın 2 nci maddesinde belirtilen mevzuatların uygulandığı veya uygulanmış olduğu şahıs,

7. Sigortalılık Süresi: Bu Anlaşmanın 2 nci maddesinde belirtilen mevzuatlara göre prim sigorta primi ödenmiş ya da ödenmiş sayılan süre,

8. Yardım: Bu Anlaşmada aksine bir hüküm bulunmadıkça, kamu fonlarından sağlanan bütün ek ödemeler ile her türlü zamları, yeniden değerlendirme ve ek ödenekleri de içine alan bütün yardımlar ve aylıklar,

9. İkamet: Sürekli ikamet,

10. Bulunma: Geçici bulunma,

11. Aile Bireyi: Yetkili kurumca uygulanan mevzuata göre aile bireyi olarak tanımlanan veya öyle kabul edilen kimseler,

12. Yararlanıcı: Akit Devletlerin mevzuatlarına göre tanımlanan veya öyle kabul edilen kimseler,

13. Hak sahibi: Akit Devletlerin mevzuatlarına göre hak sahibi olarak tanımlanan veya öyle kabul edilen kimseler.

(2) Bu Anlaşmada tanımlanmayan her bir terim, Akit Devletlerin mevzuatlarında hangi anlamda kullanılmış ise, o anlamı ifade eder.

Madde 2 **Maddi Uygulama Alanı**

(1) Bu Sözleşme aşağıdaki mevzuatlara uygulanır.

Türkiye Cumhuriyeti bakımından;

1. Hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanlar açısından malullük, yaşlılık, ölüm, iş kazası ve meslek hastalıkları sigortaları ile genel sağlık sigortası,
2. Hizmet akdine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar açısından malullük, yaşlılık, ölüm sigortaları,
3. Kamu idarelerinde çalışanlar açısından malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları,
4. 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun geçici 20 inci maddesinde belirtilen sandıklarda çalışanlar açısından malullük, yaşlılık, ölüm, iş kazası ve meslek hastalıkları sigortaları ile genel sağlık sigortası,
5. İşsizlik Sigortası.

Sırbistan Cumhuriyeti bakımından;

1. Sağlık sigortası, Tıbbi bakım ve Analık,
2. Emeklilik ve Malullük sigortası, (Yaşlılık, Malullük ve Ölüm)
3. İş kazası ve meslek hastalıkları,
4. İşsizlik nakdi yardımları,
5. Çocuk ödeneği.

(2) Bu Anlaşma bu maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen mevzuatı değiştiren, yeniden düzenleyen veya bu mevzuat yerine geçen ya da bu mevzuata ek hükümler getiren her türlü mevzuata da uygulanır.

(3) Bu Anlaşmanın yeni bir sosyal güvenlik rejimine veya yeni bir sosyal sigorta koluna dair mevzuata uygulanması, Akit Devletler arasında bu amaçla yeni bir anlaşma imzalanması yolu ile gerçekleştirilir.

Madde 3

Kişisel Uygulama Alanı

Bu Anlaşma hükümleri, her iki Akit Devletin mevzuatından birine veya her ikisine evvelce tabi olmuş bulunan veya Akit Devletlerden birinin mevzuatına halen tabi olan kişiler ve bunların aile bireyleri ile hak sahiplerine uygulanır.

Madde 4

İşlem Eşitliği

Bu Anlaşmada aksine bir hüküm yoksa, Akit Devletlerden birinin ülkesinde oturan ve kendilerine bu Anlaşma hükümleri uygulanan kişiler, oturdukları Akit Devletin mevzuatının sağladığı haklardan, o ülkenin vatandaşları ile aynı koşullar dahilinde yararlanırlar.

Madde 5

Yardımların İhracı

(1) Bu Anlaşmada aksine bir hüküm yoksa ödemedен sorumlu Akit Devletin mevzuatına göre hak kazanılan yardımlar, bu Anlaşmanın 3 üncü maddesi kapsamında bulunan kişilere, diğer Akit Devlette oturmaları halinde de aynı oranda ödenir. Bunların üçüncü bir ülkede oturmaları halinde yardımlar, ödemedен sorumlu Akit Devletin mevzuatına uygun olarak ödenir.

(2) Bu maddenin 1 inci fıkrası hükümleri, sosyal yardımlar veya ihtiyaç halinde en düşük emekli aylığına ilave olarak ödenen yardımlar gibi özel yardımlara uygulanmaz.

II. BÖLÜM

UYGULANACAK MEVZUATLA İLGİLİ HÜKÜMLER

Madde 6

Genel Hükümler

Bu Anlaşmada aksine bir hüküm yoksa;

(1) Bir Akit Devlette ücretli çalışanlar veya faaliyetini bir Akit Devlette icra eden bağımsız çalışanlar, bu çalışmalarını ile ilgili olarak, kendilerinin diğer Akit Devlette oturmaları ya da işverenin veya işverenin işyeri merkezinin diğer Akit Devlette bulunması halinde dahi çalıştıkları Akit Devletin mevzuatına tabi olur.

(2) Akit Devletlerden birinin memurları veya benzeri personeli kendilerini çalıştıran idarenin bağlı olduğu Akit Devletin mevzuatına tabi olurlar.

(3) Bir işyerinin merkezinin bulunduğu devlet dışındaki Akit Devlette bir şube veya daimi temsilciliği tarafından çalıştırılan kimse, bu şube veya daimi temsilciliğin bulunduğu Akit Devletin mevzuatına tabi olur.

Madde 7 **Geçici Görevlendirme**

Akit Devletlerden birinin ülkesinde istihdam edilen kişi, işvereni tarafından belirli bir işin ifası için diğer Akit Devlete geçici görevli olarak gönderilirse, bu kimse aynı işverenin ücretli çalışanı sıfatını koruduğu takdirde, 24 ayı geçmemek koşulu ile birinci Akit Devlet mevzuatına tabi olur; Akit Devletlerden birinin ülkesinde bir mesleki faaliyet icra eden bağımsız çalışan, faaliyetini geçici olarak diğer Akit Devlette gerçekleştirmek amacı ile bu devlete gittiği takdirde, 24 aya kadar birinci Akit Devletin mevzuatına tabi olur. Her iki durumda, her iki Akit Devletin yetkili makamlarının önceden onayıyla bu süre toplam 60 ayı geçmemek kaydıyla uzatılabilir.

Madde 8 **Uluslararası Taşımacılık İşletmeleri Personeli**

Bir işyerinin, başkası hesabına veya kendi adına karayolu, demiryolu, havayolu ya da denizyolu ile uluslararası yolcu veya mal taşımacılığı yapan ve işyeri merkezi diğer Akit Devlette bulunan, dolaşan veya sefer yapan personelinden olan bir kimse, bu Devletin mevzuatına tabi olur.

Madde 9 **Gemi Mürettebatı ve Gemide Çalışanlar**

(1) Akit Devletlerden birinin bayrağını taşıyan gemide çalışan bir kimse, bu Akit Devletin mevzuatına tabi olur.

(2) Akit Devletlerden birinin limanında veya karasularında istihdam edilen ve gemi mürettebatından olmayan bir kimse, diğer Akit Devletin bayrağını taşıyan bir geminin yükleme, boşaltma veya tamir işlerinde çalışır ya da bu işlere nezaret ederse, hakkında limanın veya karasularının bulunduğu Akit Devletin mevzuatı uygulanır.

(3) Akit Devletlerden birinin bayrağını taşıyan bir gemide bir faaliyet icra eden ve bu faaliyet için kendisine işyeri merkezi veya ikametgahı diğer Akit Devlette bulunan bir müessese veya kimse tarafından ücret ödenen kimse, ikinci devletin mevzuatına, o devletin ülkesinde oturuyorsa tabi olur; ücreti ödeyen müessese veya kimse anılan mevzuatın uygulanmasında işveren sayılır.

Madde 10 **Diplomatik Misyollar ve Konsolosluk Görevlileri**

(1) Akit Devletlerden birinin diplomatik misyonlarında veya konsolosluklarında çalışan diplomatlar ve diğer kişiler, gönderen devletin mevzuatına tabi olurlar.

(2) Bu maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen hizmet personeli mahallinden istihdam edilmiş ise, bulunulan devletin mevzuatına tabi olurlar. Ancak, bu kişiler istihdam eden devletin vatandaşı iseler, işe alındıkları tarihi takip eden üç ay içerisinde, istihdam eden devletin mevzuatının uygulanmasını tercih edebilirler.

(3) Bu maddenin 1 inci ve 2 nci fıkraları kapsamında olmayanlar hakkında işyerinin bulunduğu Akit Devletin mevzuatı uygulanır.

Madde 11 **İstisnalar**

Akit Devletlerin yetkili makamları, bir kişi veya kişi grupları hakkında uygulanacak mevzuat bakımından bu Anlaşmanın 7 ila 10 uncu maddelerine istisna teşkil eden hükümler üzerinde anlaşabilirler.

III. BÖLÜM **ÖZEL HÜKÜMLER**

1. KISIM **HASTALIK VE ANALIK**

Madde 12 **Sigortalılık Sürelerinin Birleştirilmesi**

(1) Akit Devletlerden birinin mevzuatına göre yardımlardan yararlanmak için belirli sigortalılık sürelerinin tamamlanmış olması gerekiyorsa, bu devletin yetkili kurumu, diğer Akit Devletin mevzuatına tabi olarak geçmiş olan sigortalılık sürelerini, aynı zamana rastlamamak koşulu ile kendi mevzuatına göre geçmiş gibi değerlendirir.

(2) Hastalık ve analık günlük ödenekleri ile ilgili olarak, bu maddenin 1 inci fıkrasında sözü edilen süre birleşimi, ancak ilgilinin yardım talebinde bulunduğu Akit Devlette sigortalı ise yapılır.

Madde 13 **Diğer Akit Devlette Çalışma veya Bulunma Halinde** **Sağlık Yardımlarından Yararlanma**

(1) Bu Anlaşma'nın 7 nci ve 10 uncu maddelerinde bahsedilen kişi ve aile bireyleri, durumları tıbbi tedaviyi gerektirdiği hallerde, diğer Akit Devletteki kurum mevzuatına uygun olarak yetkili kurumun hesabına hastalık ve analık sigortası yardımlarına hak kazanırlar.

(2) Türkiye bakımından bu maddenin 1 inci fıkrasının hükümleri diplomatlarına ve memurlarına uygulanmayacaktır.

(3) Akit Devletlerden birinin mevzuatına göre yardımlara hak kazanan sigortalı kişiler ve aile bireyleri, diğer Akit Devlette buldukları sırada durumları acil tıbbi tedaviyi gerektirdiği hallerde yetkili kurum hesabına yardımlara hak kazanırlar.

(4) Akit Devletlerden birinin mevzuatına göre sigortalı olarak çalışan kimseler ile yanlarında ikamet eden aile bireyleri, Akit Devlet kurumunca sağlanan hastalık veya analık sigortası yardımlarından yararlanmakta iken ikametlerini diğer Akit Devlete nakletmeleri halinde bu yardımlardan yararlanmaya devam ederler. Ancak ilgili, ülkesine dönmeden önce yetkili kurumun iznini almak zorundadır. İzin talebi, ilgilinin sağlık durumunun ülkesine dönmesine uygun olmadığı hakkında rapor verilmesi halinde ret olunur.

(5) 4 üncü fıkrada belirtilen izin elde olmayan sebeplerden dolayı önceden alınmamış ise, yetkili kurumca bu izin sonradan da verilebilir.

(6) Yardımlara hak kazanılıp kazanılmadığı, yardımların süresi ve yardımlardan yararlanacak aile bireyleri sigortalının tabi olduğu Akit Devlet mevzuatına göre, yardımların kapsamı ve ifa şekli ise, yardımlardan yararlanacak kimsenin bulunduğu Akit Devlet mevzuatına göre belirlenir.

Madde 14

Sigortalının Diğer Akit Devlette İkamet Eden Aile Bireylerinin Sağlık Yardımlarına Hak Kazanmaları

(1) Sigortalı bulunduğu ülke mevzuatına göre sağlık yardımına hak kazanmış olan şahsın diğer Akit Devlette ikamet eden aile bireyleri, ikamet ettikleri Akit Devletin mevzuatına göre sağlık yardımlarına hak kazanmamış olmaları koşulu ile ikamet ettikleri Akit Devletin mevzuatına göre belirlenmiş olan yardımlardan yararlanırlar. Sağlık yardımı giderleri sigortalının aile bireylerinin sigortalı üzerinden sigortalandıkları yetkili kurum tarafından karşılanır.

(2) Bu maddenin 1 inci fıkrasında sözü edilen aile bireyleri, yetkili kurumun bulunduğu Akit Devlete geçici olarak gittiklerinde veya ikametlerini naklettiklerinde bu Akit Devlet mevzuatına göre sağlık yardımlarından yararlanırlar.

(3) Yardımlara hak kazanılıp kazanılmadığı, yardımların süresi ve yardımlardan yararlanacak aile bireyleri sigortalının tabi olduğu Akit Devlet mevzuatına göre, yardımların kapsamı ve ifa şekli ise, yardımlardan yararlanacak kimsenin bulunduğu Akit Devlet mevzuatına göre belirlenir.

Madde 15

Aylık Sahiplerinin ve Aile Bireylerinin Sağlık Yardımları

(1) Her iki Akit Devletin mevzuatına göre ödenmesi gereken aylıklardan yararlanan aylık sahibi ve aile bireyleri, sağlık yardımlarından ikamet ettikleri Akit Devletin mevzuatına göre yararlanır.

(2) Akit Devletlerden birinin mevzuatına göre aylık alan ve diğer Akit Devlette ikamet eden aylık sahibi ve aile bireyleri, sanki aylığa o Akit Devlette uygulanan mevzuata göre hak kazanmış gibi masraflar yetkili kurumun hesabına olacak şekilde o Akit Devletin mevzuatına tabidirler.

Yardımlara hak kazanılıp kazanılmadığı, yardımların süresi ve yardımlardan yararlanacak aile bireyleri sigortalının tabi olduğu Akit Devlet mevzuatına göre, yardımların kapsamı ve ifa şekli ise, yardımlardan yararlanacak kimsenin bulunduğu Akit Devlet mevzuatına göre belirlenir.

(3) Bir Akit Devlette ikamet eden, diğer Akit Devlette bulunduğu sırada durumu acil tıbbi yardım yapılmasını gerektiren bir aylık sahibi ve aile bireyleri, bu maddenin 2 nci fıkrasına istinaden, o Akit Devlette uygulanan mevzuata göre ve o Akit Devletin hesabına yardım alma hakkına sahiptir.

(4) Bir Akit Devlet mevzuatına göre aylık alan aylık sahipleri ve aile bireyleri diğer Akit Devlette buldukları sırada durumları acil tıbbi yardım yapılmasını gerektirdiği hallerde ilgili oldukları kurumun hesabına sağlık yardımı alırlar.

Madde 16

Ortopedik Cihazlar, Protezler ve Büyük Masraf Gerektiren Diğer Sağlık Yardımları

Ortopedik cihazlar, protezler ve büyük masraf gerektiren diğer sağlık yardımları, acil haller dışında, yetkili kurumun iznine bağlıdır. Bu tür yardımların listesine, İdari Anlaşmanın ekinde yer verilecektir.

Madde 17

Nakdi Yardımlar

(1) Nakdi yardımlar yetkili kurumun kendi uyguladığı mevzuata göre ödenir.

(2) Bir Akit Devletin mevzuatına göre nakdi yardımların tutarı, aile bireyelerinin sayısına bağlı ise, yetkili kurum, diğer Akit Devlette oturan aile bireyelerini de dikkate alır.

Madde 18

Gider İadesi

Yetkili kurum, diğer Akit Devletin sigorta kurumuna 13 üncü, 14 üncü, 15 inci, 16 ncı ve 24 üncü maddelere istinaden sağlanan yardımlar için, İdari Anlaşma ile belirlenecek usul ve esaslara göre sağlık yardımları masraflarını geri öder.

2. KISIM YAŞLILIK, MALULLÜK VE ÖLÜM

Madde 19 Sigortalılık Sürelerinin Birleştirilmesi

(1) Akit Devletlerden birinin mevzuatına göre yardımlardan yararlanma hakkı bir sigortalılık süresinin tamamlanmış olması koşuluna bağlı ise, bu mevzuatı uygulayan kurum, gerekiyorsa, diğer Akit Devletin mevzuatına tabi olarak geçen sigortalılık sürelerini aynı zamana rastlamamak kaydı ile kendi mevzuatına göre geçmiş süreler gibi değerlendirir.

(2) İlgilinin, bu maddenin 1 inci fıkrasının uygulanması sonucu yardıma hak kazanamadığı durumlarda, yetkili kurumlar sosyal güvenlik anlaşması imzalamış buldukları üçüncü bir ülkedeki sigortalılık sürelerini de, aynı zamana rastlamamak koşulu ile birleştirirler.

(3) Akit Devletlerden birinin mevzuatına göre yardımlardan yararlanma hakkı, bir özel rejim kapsamında, bir meslekte veya belirli bir meslekte ya da belirli bir sürenin tamamlanmasına bağlı ise, sadece ilgili rejim kapsamında geçen süreler veya böyle bir rejimin olmaması durumunda aynı meslekte veya aynı işte tamamlanmış süreler, eğer uygunsuzsa diğer Akit Devlet mevzuatı kapsamında bir yardım hakkının belirlenmesinde dikkate alınır.

(4) Bir Akit Devletin mevzuatına göre yardım alma hakkının kazanılması için belli bir zaman diliminde bir sigortalılık süresinin doldurulmuş olması şartı aranıyorsa, bu zaman dilimi, diğer Akit Devlette söz konusu dilim içinde yer alan sigortalılık ve yardım süreleri (emekli aylığı, hastalık, iş kazası ve işsizlik yardımı süreleri) kadar uzar.

(5) Türk mevzuatına göre prim veya kesenek ödenmiş sürelerden bir ay 30 gün, bir yıl ise 360 gün olarak kabul edilir.

Madde 20 Bir Yıldan Az Sigortalılık Süresi

(1) Bir Akit Devletin mevzuatına göre tamamlanan sigortalılık sürelerinin toplamı 12 aydan az ise, bu mevzuata göre sadece bu sigortalılık süresine bağlı yardım hakkı olması durumu hariç, yardım sağlanmaz.

(2) Bu maddenin 1 inci fıkrasına istinaden bir Akit Devletin yetkili kurumu, yardım hakkının kazanılması, korunması, yeniden kazanılması ve gerçek tutarının belirlenmesi için sözü edilen süreleri kendi mevzuatına tabi geçmiş süreler olarak kabul eder.

Madde 21 Nakdi Yardımların Belirlenmesi

(1) Akit Devletlerden birinin mevzuatına göre yardımlardan yararlanma hakkı bu Anlaşmanın 19 uncu madde hükmü uygulanmaksızın kazanılıyorsa, bu Akit Devletin

yetkili kurumu, ödenmesi gereken yardım miktarını yalnız kendi mevzuatına göre geçen sigortalılık sürelerini dikkate alarak belirler.

(2) İlgili kimse Akit Devletlerden birinin mevzuatına göre yardımlara ancak bu Anlaşmanın 19 uncu madde hükümlerinin uygulanması suretiyle hak kazanıyor ise, bu devletin yetkili kurumu yardımları aşağıda belirtildiği şekilde hesaplar;

1. Yetkili kurum, her iki Akit Devletin mevzuatlarına göre geçen bütün sigortalılık sürelerini yalnız kendisinin uyguladığı mevzuata göre geçmiş gibi değerlendirerek nazari miktarı hesaplar.
2. Yukarıda bahsedildiği şekilde hesaplanan miktar üzerinden, yardımın gerçek miktarını, yardımın hesabında dikkate alınan sürelerden sadece kendi mevzuatına göre tamamlanan aylığa esas sürelerin toplam aylığa esas sürelerle oranı olarak belirler.
3. Eğer her iki Akit Devletin mevzuatlarına göre geçen sigortalılık sürelerinin uzunluğu bir tam yardımdan yararlanmak için Akit Devletlerden birinin mevzuatına göre gerekli azami süreden fazla ise, bu devletin yetkili kurumu anılan sürelerin toplam uzunluğu yerine sözü edilen azami süreyi dikkate alır.

(3) Bir Akit Devletin mevzuatına istinaden yapılan yardımlar, o devletin mevzuatına göre kazançlar veya ödenen primler esas alınarak hesaplanıyor ise, yetkili kurum sadece kendi mevzuatına göre kazançları veya ödenen primleri dikkate alır.

Madde 22

Yardımların Azaltılması, Durdurulması ve İptali

Bu Anlaşmanın uygulandığı kişilerin her iki Akit Devlet yetkili kurumlarından eşzamanlı yardımlar almaları halinde, bunlara her iki Akit Devletin yardımın azaltılması, durdurulması veya iptaline ilişkin mevzuat hükümleri uygulanmaz.

3. KISIM

ÖLÜM YARDIMI

Madde 23

Sigortalılık Sürelerinin Birleştirilmesi ve Ölüm Yardımlarının Ödenmesi

(1) Akit Devletlerden birinin mevzuatına göre ölüm yardımlarından yararlanmak için bir sigortalılık süresinin tamamlanmış olması gerekiyorsa, yetkili kurum, bu yardımların hesaplanmasında, diğer Akit Devlette geçen süreleri, aynı zamana rastlamamak kaydı ile sanki kendi ülkesinde geçmiş gibi dikkate alır.

(2) Akit Devletlerden birinin mevzuatına göre sigortalı bulunan bir kimse, diğer Akit Devlette öldüğü takdirde, sigortalı olduğu Akit Devlette ölmüş gibi kabul edilir ve hak sahipleri ölüm yardımına hak kazanır.

(3) Her iki Akit Devletin mevzuatına göre ölüm yardımından yararlanma hakkı bulunuyorsa, sadece ölen kişinin daimi ikamet ettiği Akit Devletin mevzuatı uygulanır.

4. KISIM

İŞ KAZALARI VE MESLEK HASTALIKLARI

Madde 24

Tıbbi Yardımlar

(1) Akit Devletlerden birinin mevzuatına göre iş kazası veya meslek hastalığı yardımlarından yararlanma hakkı bulunan ve diğer Akit Devlette ikamet eden veya bulunan kimse, ikamet ettiği veya bulunduğu devletin mevzuatına göre yetkili kurum hesabına sağlık yardımlarından yararlanır.

(2) Protez, ortopedik cihazlar ve büyük masraf gerektiren diğer sağlık yardımları için, bu Anlaşmanın 16 ncı maddesinin hükümleri uygulanır.

(3) Bu maddenin 1 inci fıkrasına istinaden meydana gelen masrafların iadesi için bu Anlaşmanın 18 inci maddesinin hükümleri kıyas yoluyla uygulanır.

Madde 25

Meslek Hastalıkları

(1) Akit Devletlerden birinin mevzuatına göre meslek hastalığı yardımlarından yararlanma hakkı, hastalığın ilk kez bu ülkenin kendi topraklarında meydana gelmiş olması koşuluna bağlı bulunuyorsa, bu koşul, bu hastalığın ilk kez diğer Akit Devlette meydana gelmiş olması halinde de yerine getirilmiş sayılır.

(2) Bir Akit Devletin mevzuatına göre meslek hastalığı halinde yardıma hak kazanılması, mesleğin bu tür bir hastalığa yol açabileceği kadar süre yapılması koşuluna bağlı ise, Akit Devletin yetkili kurumu, gerekli hallerde diğer Akit Devletin mevzuatına göre bu meslekte geçen süreyi de dikkate alır.

Madde 26

Nakdi Yardımlar

(1) Her iki Akit Devletin mevzuatına göre iş kazası veya meslek hastalığı halinde nakdi yardım hakkı doğuyorsa, yardım, sadece iş kazası veya meslek hastalığının meydana gelmesine sebep olan ekonomik faaliyetin en son gerçekleştiği Akit Devletin mevzuatına tabi olarak yapılır.

(2) Akit Devletlerden birinin mevzuatına uygun olarak meslek hastalığı yardımı yapılmış sigortalı şahıs, diğer Akit Devlette ikamet ettiği sürede bu hastalığı ağırlaşırsa ve ikinci Akit Devletin mevzuatına göre anılan hastalığa neden olacak veya hastalığı ağırlaştıracak

bir faaliyet icra etmemişse, birinci Akit Devletin yetkili kurumu, uyguladığı mevzuat hükümlerine göre ağırlaşmayı nazara alarak yardım giderlerini üstlenmek zorundadır. Sigortalı şahıs böyle bir faaliyeti ikinci Akit Devletin mevzuatına göre icra etmişse, birinci Akit Devletin yetkili kurumu, yardım giderlerini, ağırlaşmayı nazara almaksızın uyguladığı mevzuata göre üstlenmek zorundadır; ikinci Akit Devletin yetkili kurumu ise kendi mevzuatına göre ilgilinin ağırlaşmadan sonraki durumuna göre hesaplanacak yardım miktarı ile ağırlaşmadan önce ödenmesi gereken yardım miktarı arasındaki farkı öder.

5. KISIM İŞSİZLİK YARDIMLARI

Madde 27 Sigortalılık Sürelerinin Birleştirilmesi

(1) Akit Devletlerden birinin mevzuatına göre yardımlardan yararlanma hakkı sigortalılık sürelerinin tamamlanması koşuluna bağlı bulunuyorsa, bu devletin yetkili kurumu, diğer Akit Devletin mevzuatına tabi olarak geçen sigortalılık sürelerini aynı zamana rastlamamak koşulu ile değerlendirir.

(2) Yardımların miktarı, süresi ve ödeme şekli yetkili kurumun uyguladığı mevzuatına göre belirlenir.

6. KISIM ÇOCUK YARDIMI

Madde 28 Sigortalılık Sürelerinin Birleştirilmesi

(1) Akit Devletlerden birinin mevzuatına göre çocuk yardımına hak kazanmak için sigortalılık süresinin tamamlanması gerekiyorsa, yetkili kurum, diğer Akit Devletin mevzuatına göre geçen sigortalılık sürelerini aynı zamana rastlamamak koşulu ile sanki bu süreler kendi mevzuatına göre geçmiş gibi değerlendirir.

(2) Diğer Akit Devlette ikamet eden çocuklar için çocuk yardımı hakkı, kişinin sigortalı olduğu Akit Devletin mevzuatına göre çocuklar bu Akit Devlette oturuyorlarmış gibi belirlenir.

(3) Her iki Akit Devletin mevzuatına göre çocuk yardımlarından yararlanma hakkı bulunuyorsa, yardım çocuğun oturduğu Akit Devletin mevzuatına göre ödenir.

BÖLÜM IV ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Madde 29 İdari Önlemler ve İşbirliği Usulleri

- (1) Akit Devletlerin yetkili makamları bu Anlaşmanın uygulanması için gerekli idari düzenlemeleri yaparlar.
- (2) Akit Devletlerin yetkili makamları bu Anlaşmanın uygulanmasında alınan önlemler konusunda birbirlerine mümkün olan en kısa zamanda gerekli bilgileri verirler ve bu Anlaşmanın uygulanmasını etkilediği ölçüde ulusal mevzuatlarında yapılan değişiklikleri bildirirler.
- (3) Akit Devletlerin yetkili makamları bu Anlaşmanın uygulanmasını kolaylaştırmak üzere irtibat kurumları belirlerler.
- (4) Bu Anlaşmanın uygulanmasına ilişkin her sorun için Akit Devletlerin yetkili makamları ve kurumları sanki bu sorunlar kendi ulusal yasalarını etkiliyormuş gibi birbirlerine yardımcı olurlar. Bu idari yardımlaşma ücretsiz yapılır.
- (5) Sadece bir Akit Devletin mevzuatının uygulanması çerçevesinde diğer Akit Devlette ikamet eden veya bulunan kişiler için yapılan tıbbi muayene, ikamet edilen veya bulunulan devletin kurumu tarafından, yetkili kurumun talebi üzerine ve bu kurumun hesabına yapılır. Her iki Akit Devletin mevzuatının uygulanmasıyla ilgili tıbbi muayeneler ikamet edilen veya bulunulan yerdeki kurumca ve bu kurumun hesabına yapılır.
- (6) Bu Anlaşma uyarınca bir Akit Devlete, diğer Akit Devlet tarafından hakkında bildirimde bulunulan kişilere ilişkin her nevi bilgi, bu Anlaşmanın uygulanmasında gizlilik değeri taşır ve ancak bu Anlaşmanın ve onun tatbik edildiği mevzuatın uygulanmasında kullanılabilir. Diğer Akit Devlet kendisine iletilen bilgileri açıklamaz.

Madde 30 Resmi Dillerin Kullanılması

- (1) Bu Anlaşmanın uygulanmasında Akit Devletlerin yetkili makamları ve kurumları, kendi resmi dilleri ile haberleşirler.
- (2) Bir talep veya belge diğer Akit Devletin resmi dili ile yazılmış olduğu gerekçesiyle reddedilemez.

Madde 31 Giderlerden ve Tasdikten Bağımsızlık

- (1) Akit Devletlerden birinin mevzuatının uygulanması amacıyla ekli yazılı dosya ve belgeler için uygulanan resim ve harç muafiyeti ya da indirimi, diğer Akit Devletin

mevzuatının ya da bu Anlaşmanın uygulanması için sunulan bildirim veya diğer belgelere de uygulanır.

(2) Bu Anlaşmanın uygulanması amacıyla ibraz edilen herhangi bir kimlik beyanının, belgenin ve bildirim onaylanmasına gerek yoktur.

32. Madde

Yazılı Taleplerin Verilmesi

(1) Bu Anlaşmanın uygulanması çerçevesinde veya Akit Devletlerden birinin mevzuatı uyarınca Akit Devletlerden birinin yetkili makamına, kurumuna veya diğer yetkili bir kuruluşuna yapılan başvurular, verilen beyannameler veya itirazlar diğer Akit Devletin yetkili makamına, kurumuna veya diğer yetkili bir kuruluşuna verilmiş sayılır.

(2) Bu Anlaşmanın uygulanması çerçevesinde Akit Devletlerden birinin mevzuatı uyarınca verilen bir yardım talebi, diğer Akit Devletin mevzuatına göre verilmiş yardım talebi sayılır.

(3) Akit Devletlerden birinin mevzuatına göre bu Akit Devletin yetkili makamına, kurumuna veya diğer yetkili bir kuruluşuna yapılması gereken başvurular, verilmesi gereken beyannameler veya itirazlar, aynı süre içerisinde diğer Akit Devletin yetkili makam, kurum veya diğer yetkili bir kuruluşuna verilebilir.

(4) Bu maddenin 1 ilâ 3 üncü fıkralarında belirtilen durumlarda yukarıda belirtilen kurumlar, başvuruları, beyannameleri veya itirazları diğer Akit Devletin yetkili kurumuna doğrudan veya irtibat mercileri aracılığıyla gecikmeksizin iletirler.

33. Madde

Zararın Tazmini

(1) Bir kimse, Akit Devletlerden birinin mevzuatı uyarınca, diğer Akit Devlette meydana gelen bir zarar ziyandan dolayı yardım görmekte ise ve o Akit Devletin mevzuatı uyarınca üçüncü kişilere karşı tazmin hakkı var ise, o zaman bu tazmin hakkı, birinci Akit Devletin mevzuatına göre onun kurumuna geçer.

(2) Aynı zarar ziyan durumundan doğan tazmin hakkı, aynı tür yardımlarla ilgili ise ve bu hak bu maddenin 1 inci fıkraya hükmüne uygun olarak her iki Akit Devletin kurumları için de doğuyor ise, üçüncü kişi, tazminatı birinci veya ikinci Akit Devletin kurumuna ödeyebilir. Kurumlar, alınan tazminatı, ödedikleri yardımların oranına göre aralarında paylaşırlar.

34. Madde

Haksız Ödenen Meblağların Geri Alınması

Akit Devletlerden birinin yetkili kurumu, yararlanıcıya bu Anlaşma hükümleri çerçevesinde hak ettiği bir meblağ aşan miktarda ödeme yapmışsa, yararlanıcıya

mütekabil yardımları ödemekle yükümlü olan diğer Akit Devletin yetkili kurumundan haksız olarak ödenen miktarı, bu kimseye ödeyeceği meblağlardan mahsup etmesini talep edebilir. Söz konusu yetkili kurum, bu şekilde mahsup ettiği meblağı diğer Akit Devletin kurumuna transfer eder.

Haksız ödenmiş meblağın bu şekilde geri ödenmesinin mümkün olmadığı durumda, aşağıdaki usul uygulanır:

1. Akit Devletlerden birinin kurumu bir kimseye hak ettiğinden fazla bir meblağ ödemişse, bu kurum, uyguladığı mevzuatta öngörülen şartlar ve sınırlar dahilinde, yararlanıcıya yardım sağlamakla yükümlü diğer Akit Devlet kurumundan fazla ödenen meblağı, bu kimseye ödeyeceği meblağlardan mahsup etmesini talep edebilir.

Diğer Akit Devlet yetkili kurumu, bu haksız ödeme sanki kendisi tarafından yapılmış gibi kesintiyi mevzuatında öngörülen şartlar ve sınırlar dahilinde yapar ve mahsup ettiği meblağı diğer Akit Devlet kurumuna transfer eder.

2. Akit Devletlerden birinin yetkili kurumu, yararlanıcıya kendi mevzuatı uyarınca avans ödemişse, diğer Akit Devletin yetkili kurumundan, yararlanıcıya aynı süre için mevzuatına göre ödeyeceği meblağlardan, avans tutarını mahsup etmesini talep edebilir. Diğer Akit Devletin yetkili kurumu kesintiyi yapar ve söz konusu meblağı talepte bulunan Akit Devlet yetkili kurumuna transfer eder.

Madde 35

Ödemelerde Kullanılacak Para Birimi

(1) Bu Anlaşma uyarınca sağlanacak yardımlara ilişkin ödemeler, yetkili kurumun ödemeyi yaptığı Akit Devletin para birimi ile yapılır ve bu şekilde yapılan ödeme, yetkili kurumun ödeme yükümlülüğünden tümüyle kurtarır.

(2) Bu Anlaşma uyarınca Akit Devletlerden birinin yetkili kurumu diğer Akit Devletin kurumunca sağlanan yardımlara ilişkin gider iadesine yönelik meblağları ödemekle yükümlü ise, borç ikinci devletin para birimi ile ifade olunur. Birinci Akit Devletin kurumu kendi para birimiyle ödeme yaparak yükümlülüğünden kurtulur.

Madde 36

Anlaşmazlıkların Çözülmesi

(1) Akit Devletlerin yetkili makamları bu Anlaşmanın yorumlanmasında ve uygulanmasında ortaya çıkan her türlü anlaşmazlıkları görüşmeler yoluyla ortaklaşa çözümleyeceklerdir.

(2) Eğer bir anlaşmazlık, bu maddenin 1 inci fıkrasında belirtildiği biçimde ve 6 ay içersinde çözümlenemezse, Anlaşmanın temel prensipleri ve ruhuna uygun olarak çözümleyebilecek bir tahkim mekanizmasına götürülür. Akit Devletler bu tahkim mekanizmasının oluşumu ve usulüne ilişkin kuralları ortaklaşa kararlaştıracaktırlar.

BÖLÜM V GEÇİCİ VE SON HÜKÜMLER

Madde 37 Geçici Hükümler

- (1) Bu Anlaşma, yürürlüğe girmesinden önceki dönem için hiçbir yardım hakkı doğurmaz.
- (2) Bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce bir Akit Devletin mevzuatına göre geçen bir sigortalılık süresi, bu Anlaşma hükümlerine göre doğan hakların belirlenmesinde değerlendirilir.
- (3) Yalnız bu Anlaşma uyarınca ödemesi gereken herhangi bir yardım, ilgilinin bu Anlaşma hükümlerine uygun olarak talepte bulunması halinde, önceden tasfiye edilen haklar, bir toptan ödemeye yer verilmemiş olması kaydıyla, bu Anlaşmanın yürürlük tarihinden geçerli olarak ödenecektir.

Madde 38 Onay ve Yürürlük

- (1) Bu Anlaşma Akit Devletlerin iç mevzuatlarına uygun şekilde onaylanacak ve onay belgeleri en kısa zamanda teati edilecektir.
- (2) Bu Anlaşma, onay belgelerinin teati edildiği ayı izleyen üçüncü ayın birinci gününde yürürlüğe girecektir.

Madde 39 Sözleşmenin Süresi ve Feshi

- (1) Bu Anlaşma süresiz olarak yürürlükte kalacaktır.
- (2) Akit Devletlerden biri, diğer Akit Devlete üç ay önceden yazılı bildirimde bulunmak suretiyle Anlaşmayı feshedebilir.

Madde 40 Kazanılmış Hakların Korunması

- (1) Bu Anlaşmanın feshi halinde, Anlaşma uyarınca kazanılmış olan haklar saklıdır.
- (2) Bu Anlaşmanın feshi halinde henüz karara bağlanmamış yardım hakları ile ilgili tüm işlemler, bu Anlaşma hükümlerine göre sonuçlandırılır.

Yukarıda yer alan hükümleri tasdiken yetkili temsilciler işbu Anlaşmayı imzalamış ve mühürlemişlerdir.

Bu Anlaşma, 26 Ekim 2009 tarihinde Belgrad'da Türkçe, Sırpça ve İngilizce dillerinde, her üç metinde aynı derecede geçerli olmak üzere ikişer orijinal nüsha olarak düzenlenmiş ve imzalanmıştır. Yorum farklılıklarında İngilizce metin esas alınacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ADINA

ÖMER DİNÇER
ÇALIŞMA VE SOSYAL
GÜVENLİK BAKANI

SİRBİSTAN CUMHURİYETİ
ADINA

RASIM LJAJIC
ÇALIŞMA VE SOSYAL
POLİTİKA BAKANI

СПОРАЗУМ ИЗМЕЂУ РЕПУБЛИКЕ ТУРСКЕ И РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ О СОЦИЈАЛНОЈ СИГУРНОСТИ

Влада Републике Турске и Влада Републике Србије у жељи да уговоре односе између две државе (у даљем тексту: државе уговорнице) на пољу социјалне сигурности, договориле су следеће:

ДЕО I

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Дефиниције појмова

(1) У овом споразуму следећи појмови значе:

1. "територија" -

у односу на Турску, Република Турска;

у односу на Србију, Република Србија;

2. "правни прописи" - закони, подзаконски акти и други општи акти који се односе на области социјалног осигурања из члана 2. став 1. овог споразума;

3. "надлежни орган" -

у односу на Републику Турску: Министарство рада и социјалне сигурности и друга одговарајућа министарства;

у односу на Републику Србију: надлежна министарства;

4. "надлежни носилац" - носилац осигурања надлежан за примену правних прописа из члана 2. овог споразума и за спровођење давања;

5. "носилац" - организација, односно орган надлежан за спровођење правних прописа из члана 2. став 1. овог споразума;

6. "осигураник" - лице на које се примењује или су се примењивали правни прописи из члана 2. овог споразума;

7. "периоди осигурања" - периоди за које су плаћени доприноси и са њима изједначени периоди према правним прописима из члана 2. овог споразума;

8. "давање" - сва давања или пензије укључујући све елементе који се обезбеђују из јавних фондова као и сва повећања, ревалоризације додатака или допунских накнада, осим ако није другачије одређено овим споразумом;

9. "пребивалиште" - место сталног боравка;

10. "боравиште" - место привременог боравка;

11. "члан породице" - лице одређено или признато као такво према правним прописима које примењује надлежни носилац;

12. "корисник" - лице одређено или признато као такво према правним прописима држава уговорница.

13. "надживели" - лице одређено или признато као такво према правним прописима држава уговорница.

(2) У овом споразуму остали појмови имају значење које им припада према правним прописима држава уговорница.

Члан 2.

Стварно подручје важења

(1) Овај споразум се односи на следеће прописе:

- У односу на Републику Турску:

1. осигурање за случај инвалидности, старости, смрти, повреда на раду и професионалне болести и опште здравствено осигурање у односу на запослене који по основу уговора о раде код једног или више послодаваца;

2. осигурање за случај инвалидности, старости, осигурање за случај смрти лица које обављају самосталну делатност у своје име и за свој рачун без уговора о раду;

3. осигурање за случај инвалидности, старости, смрти у односу на лица запослена у јавним службама;

4. осигурање за случај, инвалидности, старости, смрти, повреда на раду и професионалне болести и опште здравствено осигурање у односу на запослене код послодаваца код фондова наведених у одредби члана 20. Закона број 506 о социјалном осигурању;

5. осигурање за случај незапослености.

- У односу на Републику Србију:

1. здравственом осигурању, здравственој заштити и материнству;
2. пензијском и инвалидском осигурању (старост, инвалидност и смрт);
3. повреди на раду и професионалној болести;
4. новчаној накнади за случај незапослености;
5. додатку на децу.

(2) Овај споразум се односи на све правне прописе којима се обједињују, проширују, мењају или допуњују правни прописи из става 1. овог члана.

(3) Овај споразум се односи на правне прописе о новој грани или новом систему социјалног осигурања под условом да државе уговорнице у том циљу закључе нови споразум.

Члан 3.

Лица на која се овај споразум примењује

Овај споразум се примењује на лица за која важе или су важили правни прописи једне или обе државе уговорнице и на чланове породице и надживела лица.

Члан 4.

Једнаки третман

Ако овим споразумом није друкчије предвиђено, лицу са пребивалиштем на територији једне од држава уговорница и на које се примењују одредбе овог споразума обезбеђују се права предвиђена прописима те државе уговорнице, под истим условима као и њеном држављанину.

Члан 5.

Трансфер давања

(1) Уколико овим споразумом није другачије одређено, исплата давања утврђеног према правним прописима једне од држава уговорница наставља се у истом износу лицу из члана 3. овог споразума које има пребивалиште на територији друге државе уговорнице. У случају када имају пребивалиште на територији треће државе, давања ће бити исплаћена у складу са правним прописима државе уговорнице која врши исплату.

(2) Став 1. овог члана се не примењује на давања по основу најниже пензије и туђе неге и помоћи.

ДЕО II

ОДРЕДБЕ О ПРАВНИМ ПРОПИСИМА КОЈИ СЕ ПРИМЕЊУЈУ

Члан 6.

Опште одредбе

Ако овим споразумом није друкчије одређено:

1. На запослено лице, односно лице које обавља самосталну делатност на територији једне од држава уговорница ће се, у односу на то запослење односно обављање самосталне делатности, примењивати правни прописи те државе уговорнице и када се пребивалиште лица, односно седиште послодавца налази на територији друге државе уговорнице.
2. На службенике и са њима изједначена лица једне државе уговорнице примењују се правни прописи оне државе уговорнице у чијој су администрацији запослени.
3. На лице запослено у филијали или сталном представништву предузећа регистрованога на територији државе уговорнице у којој се не налази његово седиште примењују се правни прописи државе уговорнице на чијој територији је регистрована филијала или стално представништво.

Члан 7.

Привремено упућивање

Ако лице запослено на територији једне од држава уговорница буде привремено упућено од стране свог послодавца да обави одређени посао на територији друге државе уговорнице, на њега ће се примењивати правни прописи прве државе уговорнице, за период не дужи од 24 месеца под условом да задржи статус запосленог код истог послодавца, односно ако лице које обавља самосталну делатност на територији једне државе уговорнице настави да привремено обавља исту делатност на територији друге државе уговорнице, на њега ће се примењивати правни прописи прве државе уговорнице за период не дужи од 24 месеца. У оба случаја овај период може да буде продужен до 60 месеци уз предходну сагласност надлежних органа држава уговорница.

Члан 8.

Особље међународних транспортних предузећа

На лице које је члан путујућег или летећег особља предузећа које за свој или туђ рачун обавља услуге међународног транспорта путника или роба у друмском, железничком, ваздушном и воденом саобраћају и има седиште на територији једне од држава уговорница примењују се правни прописи те државе уговорнице.

Члан 9.

Чланови посаде и остали запослени на броду

(1) На лице које је запослено на броду који плови под заставом једне од држава уговорница примењују се правни прописи те државе уговорнице.

(2) Ако лице које редовно ради у територијалним водама, односно у луци једне од држава уговорница, а није члан посаде брода, буде ангажовано у утовару, истовару и поправци брода који плови под заставом друге државе уговорнице, или надзире ове активности, примењују се правни прописи државе уговорнице у којој се лука налази, односно у чијим територијалним водама је то лице ангажовано.

(3) На лице које је ангажовано на броду који плови под заставом једне од држава уговорница од стране предузећа, односно послодавца са седиштем, односно пребивалиштем на територији друге државе уговорнице, примењују се правни прописи друге државе уговорнице, ако то лице има пребивалиште на њеној територији; за примену наведених правних прописа, послодавцем се сматра предузеће или лице које исплаћује зараду.

Члан 10.

Дипломатске мисије и конзуларна представништва

(1) Дипломате и остала лица запослена у дипломатским мисијама или конзуларним представништвима једне државе уговорнице подлежу правним прописима државе уговорнице која их упућује.

(2) Услужно особље на које се примењује став 1. овог члана подлеже правним прописима државе пријема ако је локално запослено. Међутим, они могу да оптирају за примену правних прописа државе запослења у року од три месеца од дана њиховог ангажовања под условом да су држављани државе која их запошљава.

(3) Лица на која се не односе ст. 1. и 2. овог члана подлежу правним прописима државе пријема.

Члан 11.

Изузеци

Надлежни органи држава уговорница могу споразумно договорити изузетке од чл. 7. до 10. овог споразума у вези са правним прописима који се примењују на лице или групу лица.

ДЕО III

ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ

ПОГЛАВЉЕ 1.

БОЛЕСТ И МАТЕРИНСТВО

Члан 12.

Сабирање периода осигурања

(1) Ако правни прописи једне државе уговорнице условљавају право на давање навршењем периода осигурања, надлежни носилац те државе узеће у обзир периоде осигурања навршене према правним прописима друге државе уговорнице, под услоовом да се не поклапају, као да су у питању периоди осигурања навршени према правним прописима прве државе уговорнице.

(2) Сабирање периода осигурања из става 1. овог члана за остваривање права на дневне новчане накнаде у случају болести и материнства, важи само ако се осигураник бави делатношћу по основу које је осигуран на територији државе уговорнице према чијим правним прописима је поднет захтев.

Члан 13.

Право на коришћење здравствених услуга за време рада и боравка на територији друге државе уговорнице

(1) Лице из чл. 7. и 10. овог споразума, као и чланови његове породице, имају право на давања за случај болести и материнства уколико њихово стање то захтева, у складу са правним прописима носиоца на територији друге државе уговорнице, а на терет надлежног носиоца.

(2) Одредба става 1. овог члана не примењује се, у односу на Републику Турску, на њене дипломате и јавне службенике.

(3) Осигурана лица која имају право на давања према правним прописима једне државе уговорнице, као и чланови њихове породице, имају право на давање за време боравка на територији друге државе уговорнице када њихово стање захтева хитно пружање медицинске услуге, а на терет надлежног носиоца.

(4) Ако лице које је осигурано према правним прописима једне државе уговорнице, као и чланови његове породице који с њим пребивају, промени пребивалиште на територију друге државе уговорнице за време коришћења давања за случај болести и материнства коју му пружа носилац прве државе уговорнице, они и даље настављају да примају ова давања под условом да је корисник обезбедио сагласност надлежног носиоца пре одласка у другу државу уговорницу. Надлежни носилац може сагласност да ускрати само због здравственог стања осигураника које му онемогућује путовање.

(5) Сагласност из става 4. овог члана, која није дата због оправданих разлога, може се и накнадно дати од стране надлежног носиоца.

(6) Услови за стицање права, садржина, трајање права и круг чланова породице који имају право на давања одређују се према правним прописима државе уговорнице у којој је лице осигурано, а начин и обим коришћења здравствене заштите према правним прописима који важе за носиоца места боравка.

Члан 14.

Право на коришћење здравствених услуга чланова породице осигураног лица са пребивалиштем у другој држави уговорници

(1) Чланови породице лица које је осигурано и има право на давања према правним прописима једне државе уговорнице и који пребивају на територији друге државе уговорнице примају давања која су одређена према правним прописима државе уговорнице на чијој територији пребивају под условом да немају сопствени основ осигурања. Трошкови пружених давања падају на терет надлежног носиоца код кога је лице, по основу кога чланови породице остварују право, осигурано.

(2) Чланови породице из става 1. овог члана који бораве или пређу са пребивалиштем на територију државе надлежног носиоца, користе давања у складу са правним прописима те државе уговорнице.

(3) Стицање права, трајање, садржина, као и круг чланова породице који имају право на коришћење здравствене заштите одређују се у складу са правним прописима државе уговорнице у којој је лице осигурано, а начин и обим пружања давања одређује се према правним прописима које примењује носилац места пребивалишта.

Члан 15.

Здравствене услуге за корисника пензије и чланове њихових породица

- (1) На кориснике пензије остварене према правним прописима обе државе уговорнице и њихове чланове породице примењују се правни прописи оне државе уговорнице на чијој територији имају пребивалиште.
- (2) На кориснике пензије остварене према правним прописима једне државе уговорнице и њихове чланове породице који имају пребивалиште у другој држави уговорници, примењују се правни прописи друге државе уговорнице, као да је право на пензију остварено према њеним правним прописима, а на терет надлежног носиоца. Стицање права, трајање, садржина, као и круг чланова породице који имају право на коришћење здравствене заштите одређују се у складу са правним прописима државе уговорнице у којој је лице осигурано, а начин и обим пружања давања одређује се према правним прописима које примењује носилац места пребивалишта.
- (3) Корисник пензије из става 2. овог члана као и чланови његове породице са пребивалиштем у једној држави уговорници чије стање за време боравка у другој држави уговорници захтева хитно пружање медицинских услуга има право на те услуге према правним прописима друге државе уговорнице и на терет те државе уговорнице.
- (4) Када корисник пензије према правним прописима једне државе уговорнице и чланови његове породице бораве на територији друге државе уговорнице користе здравствене услуге, уколико њихово стање захтева хитно пружање медицинских услуга, а на терет носиоца код кога су осигурани.

Члан 16.

Ортопедска помагала, протезе и друга давања од веће финансијске вредности

Ортопедска помагала, протезе и друга давања од веће финансијске вредности пружају се, осим у случајевима безусловне хитности, уз одобрење надлежног носиоца. Листа ових давања даје се као прилог уз Административни споразум.

Члан 17.

Новчана давања

- (1) Новчана давања одобрава надлежни носилац према правним прописима које примењује.
- (2) Ако према правним прописима једне државе уговорнице износ новчаних давања зависи од броја чланова породице, надлежни носилац узима у обзир и чланове породице који имају пребивалиште на територији друге државе уговорнице.

Члан 18.

Накнада трошкова

Надлежни носилац врши накнаду трошкова здравствене заштите носиоцу осигурања друге државе уговорнице за давања пружена у складу са чл. 13, 14, 15, 16, и 24. овог споразума, према поступку који се утврђује Административним споразумом.

ПОГЛАВЉЕ 2.

СТАРОСТ, ИНВАЛИДНОСТ И СМРТ

Члан 19.

Сабирање периода осигурања

(1) Ако је, према правним прописима једне државе уговорнице, стицање права на давање условљено навршењем периода осигурања, носилац те државе уговорнице узима у обзир, ако је потребно, и периоде осигурања навршене према правним прописима друге државе уговорнице, као да су навршени према правним прописима прве државе уговорнице, под условом да се не поклапају.

(2) Лицу које и поред примене става 1. овог члана, не испуњава услове за стицање права на давање, надлежни носилац узима у обзир и периоде осигурања навршене у трећој држави са којом обе државе уговорнице имају закључене споразуме о социјалном осигурању, под условом да се не поклапају.

(3) Ако је, према правним прописима једне државе уговорнице, право на одређено давање условљено навршењем периода осигурања у одређеном занимању, односно послу или у занимању за које постоји посебан систем, носилац те државе уговорнице узима у обзир и периоде осигурања који су, према правним прописима друге државе уговорнице, навршени у истом занимању, односно послу или у одговарајућем систему.

(4) Ако према правним прописима једне државе уговорнице за остваривање права на давање мора бити навршен период осигурања у одређеном периоду или утврђено чињенично стање, тај период се продужава одговарајућим периодом осигурања, односно постојањем одређеног чињеничног стања (коришћење пензије, давање за случај болести, повреде на раду, незапослености и др.) у другој држави уговорници.

(5) Према турским правним прописима период осигурања од једног календарског месеца се рачуна као 30 дана, а једна календарска година као 360 дана.

Члан 20.

Период осигурања краћи од једне године

(1) Ако је укупан период осигурања навршен према правним прописима једне државе уговорнице краћи од 12 месеци, не одобрава се право на давање, изузев у случају када, према тим правним прописима, постоји право на давање само по основу тог периода осигурања.

(2) У складу са ставом 1. овог члана када надлежни носилац једне државе уговорнице не одобрава давање, носилац друге државе уговорнице узима у обзир ове периоде за стицање, очување и поновно признавање права на давање, као и одређивање његове висине, као да је тај период навршен према његовим правним прописима.

Члан 21.

Утврђивање новчаног давања

(1) Ако према правним прописима једне државе уговорнице постоји право на давање и без примене члана 19. овог споразума, надлежни носилац те државе уговорнице утврђује давање искључиво на основу периода осигурања који се узимају у обзир према тим правним прописима.

(2) Ако лице може да оствари право на давања према правним прописима једне државе уговорнице само уз примену члана 19. овог споразума, надлежни носилац те државе уговорнице утврђује износ давања на следећи начин:

1. надлежни носилац обрачунава теоријски износ давања који би припадао да су укупни периоди осигурања који се узимају у обзир за обрачун давања навршени према правним прописима које он примењује;

2. на основу тако обрачаног износа, утврђује износ давања сразмеран односу између периода осигурања навршених искључиво према правним прописима које он примењује и укупних периода осигурања који се узимају у обзир за обрачун давања;

3. ако збир периода осигурања навршених према правним прописима обе државе уговорнице прелази најдуже периоде осигурања утврђене према правним прописима једне државе уговорнице за стицање пуног давања, надлежни носилац те државе ће узети најдужи период уместо збира навршених периода.

(3) Ако се према правним прописима једне државе уговорнице износ давања обрачунава на основу зараде или доприноса плаћених према правним прописима те државе,

надлежни носилац узима у обзир зараду или допринос плаћене искључиво према правним прописима које примењује.

Члан 22.

Умањење, укидање и суспензија давања

Лица на која се овај споразум примењује не подлежу правним прописима две државе уговорнице о умањењу, суспензији или укидању давања у случају истовременог коришћења, која су одобрена од надлежних носилаца обе државе уговорнице.

ПОГЛАВЉЕ 3.

ДАВАЊА ЗА СЛУЧАЈ СМРТИ

Члан 23.

Сабирање периода осигурања и стицање права на давање

(1) Ако је према правним прописима једне државе уговорнице право на давање за случај смрти условљено навршеним периодима осигурања, надлежни носилац те државе уговорнице узима у обзир, ако је то потребно, и периоде осигурања навршене према правним прописима друге државе уговорнице, као да су навршени према правним прописима које он примењује, под условом да се не поклапају.

(2) Ако лице осигурано према правним прописима једне државе уговорнице умре на територији друге државе уговорнице сматра се да је умрло на територији државе уговорнице у којој је осигурано и у којој испуњава услове за давање за случај смрти.

(3) Ако право на давање за случај смрти постоји према правним прописима обе државе уговорнице примењују се искључиво правни прописи оне државе уговорнице на чијој територији је умрло лице имало пребивалиште.

ПОГЛАВЉЕ 4.

ПОВРЕДЕ НА РАДУ И ПРОФЕСИОНАЛНЕ БОЛЕСТИ

Члан 24.

Давања у природи

(1) Лице које по основу повреде на раду или професионалне болести има право на давање према правним прописима једне државе уговорнице, а има пребивалиште или боравиште на територији друге државе уговорнице, има право на здравствене услуге

према правним прописима државе уговорнице на чијој територији има пребивалиште или боравиште, а на терет надлежног носиоца.

(2) За коришћење протеза, помагала и других здравствених услуга веће вредности, примењује се одредба члана 16. овог споразума.

(3) На накнаду трошкова насталих према ставу 1. овог члана примењују се одредбе члана 18. овог споразума.

Члан 25.

Професионалне болести

(1) Ако је одобрење давања за случај професионалне болести, према правним прописима једне државе уговорнице, условљено тиме да је болест први пут утврђена на територији те државе уговорнице, сматра се да је тај услов испуњен ако је та болест, први пут утврђена на територији друге државе уговорнице.

(2) Ако је одобрење давања за случај професионалне болести, према правним прописима једне државе уговорнице, условљено тиме да је обављање делатности која може да изазове ту болест, трајало одређено време, надлежни носилац те државе уговорнице, ако је то потребно, узима у обзир и време обављања такве делатности у складу са правним прописима друге државе уговорнице.

Члан 26.

Новчано давање

(1) Ако право на новчано давање за случај професионалне болести постоји према правним прописима обе државе уговорнице, давање се одобрава само према правним прописима оне државе уговорнице на чијој територији је последњи пут обављана делатност која може да изазове ту професионалну болест.

(2) Ако осигураник прима давања по основу професионалне болести у складу са правним прописима једне државе уговорнице, надлежни носилац прве државе уговорнице сноси трошкове давања, и, у случају погоршања његовог стања током боравка на територији друге државе уговорнице, узимајући у обзир погоршање у складу са правним прописима које тај носилац примењује и ако лице које има професионалну болест није, у складу са правним прописима друге државе уговорнице, запослено односно не обавља професионалну делатност која би могла да проузрокује погоршање болести о којој је реч. Уколико се осигурано лице бави једном таквом делатношћу према правним прописима друге државе уговорнице, надлежни носилац прве државе уговорнице сноси трошкове давања не узимајући у обзир погоршање, у складу са правним прописима које примењује. Надлежни носилац друге државе уговорнице плаћа

разлику између износа давања обрачунатог након погоршања у складу са правним прописима које примењује и износа давања које је већ плаћено пре погоршања.

ПОГЛАВЉЕ 5.

НЕЗАПОСЛЕНОСТ

Члан 27.

Сабирање периода осигурања

- (1) Ако је право на давање према правним прописима једне државе уговорнице условљено навршењем периода осигурања, надлежни носилац те државе уговорнице узима у обзир периоде осигурања навршене према правним прописима друге државе уговорнице, под условом да се не поклапају.
- (2) Износ, трајање и начин исплате давања утврђује се према правним прописима надлежног носиоца.

ПОГЛАВЉЕ 6.

ДОДАТАК НА ДЕЦУ

Члан 28.

Сабирање периода осигурања

- (1) Ако је према правним прописима једне државе уговорнице право на додатак на децу условљено навршењем периода осигурања, надлежни носилац узима у обзир и периоде осигурања навршене према правним прописима друге државе уговорнице као да су ти периоди осигурања навршени према правним прописима прве државе уговорнице, под условом да се не поклапају.
- (2) Право на додатак на децу, за децу која имају пребивалиште на територији друге државе уговорнице, одређује се према правним прописима оне државе уговорнице у којој је лице осигурано, као да та деца имају пребивалиште на територији те државе уговорнице.
- (3) Ако право на додатак на децу постоји према правним прописима обе државе уговорнице, примењују се правни прописи оне државе уговорнице на чијој територији дете има пребивалиште.

ДЕО IV

РАЗНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 29.

Административни мере и сарадња

- (1) Надлежни органи држава уговорница одлучују о административним споразумима неопходним за примену овог споразума.
- (2) Надлежни органи држава уговорница се међусобно обавештавају, у што краћем року, о свим мерама предузетим у циљу спровођења Споразума, као и о променама својих прописа уколико се оне односе на примену овог споразума.
- (3) Надлежни органи држава уговорница, у циљу олакшавања примене Споразума, одређују органе за везу.
- (4) Надлежни органи и носиоци држава уговорница се међусобно помажу у вези са питањима која се односе на примену овог споразума, уколико је у питању примена националних прописа. Та помоћ је бесплатна.
- (5) Лекарске прегледе који се обављају искључиво због примене правних прописа једне државе уговорнице, а односе се на лица која имају пребивалиште или боравиште на територији друге државе уговорнице обавиће на захтев надлежног носиоца и на његов терет носилац према месту пребивалишта или боравишта. Лекарске прегледе који се обављају због примене правних прописа обе државе уговорнице обавља на свој терет носилац према пребивалишту или боравишту лица чији се преглед захтева.
- (6) Свака поверљива информација о лицу која је достављена једној држави уговорници од стране друге државе уговорнице у складу са овим споразумом, биће једино коришћена у примени овог споразума и правних прописа на које се овај споразум односи. Друга држава уговорница је обавезна да чува достављену информацију.

Члан 30.

Употреба званичних језика

- (1) Надлежни органи и носиоци држава уговорница могу међусобно да комуницирају на својим званичним језицима у циљу примене овог споразума.
- (2) Захтев и документ се не одбацују због тога што су написани на званичном језику друге државе уговорнице.

Члан 31.

Ослобађање од пореза и овера

- (1) Ослобађање или смањење пореза и такси предвиђено правним прописима једне државе уговорнице за писмене поднеске или документа која се прилажу због примене њених правних прописа, односи се и на одговарајуће писмене поднеске и документа који се прилажу због примене овог споразума или правних прописа друге државе уговорнице.
- (2) Исправе, документа и писмени поднесци било које врсте, који се прилажу приликом примене овог споразума, не подлежу овери.

Члан 32.

Подношење писмених докумената

- (1) Захтеви, изјаве или правна средства која су у примени овог споразума или правних прописа једне државе уговорнице поднета органу, носиоцу или некој другој надлежној установи једне државе уговорнице, сматрају се захтевима, изјавама или правним средствима поднетим органу, носиоцу или некој другој надлежној установи друге државе уговорнице.
- (2) Захтев за давање, поднет према правним прописима једне државе уговорнице, у циљу примене овог споразума сматра се захтевом за давање поднетим према правним прописима друге државе уговорнице.
- (3) Захтеви, изјаве или правна средства која применом правних прописа једне државе уговорнице треба поднети надлежном органу, носиоцу или некој другој надлежној установи те државе уговорнице, могу се, у истом року, поднети одговарајућем надлежном органу, носиоцу или некој другој надлежној установи друге државе уговорнице.
- (4) У случајевима из ст. 1. до 3. овог члана наведене институције, без одлагања, достављају захтеве, изјаве или правна средства одговарајућим институцијама друге државе уговорнице непосредно или посредством органа за везу.

Члан 33.

Накнада штете

- (1) Ако лице које према правним прописима једне државе уговорнице прима давање за штету која је настала у другој држави уговорници и има, према њеним правним прописима, право на накнаду штете од трећег лица, тада право на ту накнаду прелази на носиоца прве државе уговорнице према његовим правним прописима.

(2) Ако је право на накнаду штете у вези са истоврсним давањима, по основу истог случаја штете, пренето, у складу са ставом 1. овог члана, носиоцима обе државе уговорнице, треће лице може исплатити накнаду штете једном или другом носиоцу држава уговорница. Носиоци ће намирити своја потраживања по овом основу сразмерно давањима која исплаћују.

Члан 34.

Повраћај неприпадајућих износа

Ако је на основу одредаба Споразума, надлежни носилац једне државе уговорнице исплатио кориснику неприпадајући износ давања, носилац те државе може да затражи од носиоца друге државе уговорнице, који је надлежан за плаћање накнаде кориснику, да од претплаћеног износа одбије евентуалне заостатке који се дугују том лицу. Надлежни носилац је дужан да тако умањени износ дозначи носиоцу друге државе уговорнице.

Уколико није могуће обезбедити повраћај на наведени начин примењује се следеће:

1. Ако је носилац једне државе уговорнице исплатио износ већи од припадајућег он може према условима и у мери предвиђеним правним прописима које примењује, да од носиоца друге државе уговорнице, надлежном за плаћање односном лицу, затражи одбијање претплаћеног износа од исплата које тај носилац врши истом лицу.

Надлежни носилац друге државе уговорнице врши умањење у мери како то предвиђају правни прописи које он примењује и на начин као да је он извршио претплату и тако одбијен износ дозначава носиоцу друге државе уговорнице.

2. Ако је носилац једне државе уговорнице исплатио аконтацију накнаде кориснику, у складу са правним прописима које он примењује, он може да затражи од надлежног носиоца друге државе уговорнице да умањи износ аконтације која припада кориснику за исти период. Надлежни носилац друге државе уговорнице умањује износ и дозначава га надлежном носиоцу државе уговорнице који је то захтевао.

Члан 35.

Исплата новчаних давања

(1) Плаћање било које надокнаде у складу са овим споразумом врши се у валути оне државе уговорнице чији носилац врши плаћање и свако плаћање на тај начин представља потпуно испуњавање обавезе због које је и извршено.

(2) Ако је, у складу са овим споразумом, надлежни носилац обавезан да изврши плаћање трошкова носиоцу друге државе уговорнице, дуг ће бити исказан у валути друге државе уговорнице. Носилац прве државе уговорнице се ослобађа обавезе плаћањем у својој валути.

Члан 36.

Решавање спорова

(1) Надлежни органи држава уговорница заједнички ће решавати путем преговора сваки спор у вези са тумачењем или применом овог споразума.

(2) Уколико спор не може да се реши у складу са ставом 1. овог члана у року од шест месеци, он ће бити прослеђен арбитражи која га може решити у складу са основним принципима и духом овог споразума. Државе уговорнице ће заједнички утврдити правила која се односе на образовање и радне методе арбитраже.

ДЕО V

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 37.

Прелазне одредбе

(1) Овим споразумом се не утврђује право на давања за период пре његовог ступања на снагу.

(2) За утврђивање права на давања према овом споразуму узимају се у обзир сви периоди осигурања који су завршени према правним прописима једне државе уговорнице пре његовог ступања на снагу.

(3) На захтев лица давања на основу овог споразума се, у складу са његовим одредбама, исплаћују почев од ступања на снагу Споразума, осим ако лицу није, на основу раније утврђених права, исплаћен износ у целини.

Члан 38.

Ратификовање и ступање на снагу

(1) Овај споразум подлеже потврђивању у складу са правним прописима држава уговорница, а инструменти потврђивања се размењују у што краћем року.

(2) Споразум ступа на снагу првог дана трећег месеца од месеца када су размењени инструменти о потврђивању.

Члан 39.

Важење и отказ Споразума

- (1) Овај споразум се закључује на неодређено време.
- (2) Свака држава уговорница га може отказати тако што ће обавестити другу државу уговорницу, писменим путем, три месеца раније.

Члан 40.

Очување стечених права

- (1) У случају отказивања овог споразума задржавају се сва права стечена по овом споразуму.
- (2) У случају отказивања овог споразума сви започети поступци за остваривање права, који још нису решени, решаваће се у складу са одредбама овог споразума.

У потврду овога опуномоћеници су потписали овај споразум и ставили печат.

Сачињено и потписано у Београду, дана 26. октобра 2009. године, у два оригинала на турском, српском и енглеском језику, при чему су сва три текста подједнако веродостојна. У случају различитог тумачења, меродаван ће бити текст на енглеском језику.

За Републику Турску

За Републику Србију

Омер ДИНЧЕР
Министар рада и
социјалног старања

Расим ЉАЛИЋ
Министар рада и
социјалне политике

**AGREEMENT BETWEEN THE REPUBLIC OF TURKEY AND
THE REPUBLIC OF SERBIA ON SOCIAL SECURITY**

The Government of the Republic of Turkey and the Government of the Republic of Serbia being desirous of regulating relations between the two States (hereinafter called "Contracting States") in the field of social security have agreed as follows.

**PART I
GENERAL PROVISIONS**

**Article 1
Definition of terms**

- (1) The terms used in the present Agreement shall be defined as follows:
1. "Territory":
in relation to Turkey, the Republic of Turkey;
in relation to Serbia, the Republic of Serbia;
  2. "Legislation": the laws, by-laws and regulations which relate to the social security field specified in paragraph 1 of Article 2 of this Agreement;
  3. "Competent Authority":
in relation to the Republic of Turkey, Ministry of Labour and Social Security,
in relation to the Republic of Serbia, competent Ministries;
  4. "Competent Institution": the insurance institution responsible for implementing the legislation mentioned in Article 2 of this Agreement and providing the benefits;
  5. "Institution": the institution in charge of applying the legislation mentioned in paragraph 1 of Article 2 of this Agreement;
  6. "Insured Person": the person who is or has been subject to the legislation mentioned in Article 2 of this Agreement;
  7. "Period of Insurance": the period over which insurance contributions have been paid or are deemed to have been paid under the legislation specified in Article 2 of this Agreement;
  8. "Benefit": all benefits or pensions including all components thereof provided out of public funds as well as all increases, revaluation allowances or supplementary allowances, unless otherwise specified in this Agreement;
  9. "Residence": permanent residence;
  10. "Stay": temporary stay;
  11. "Member of family": the persons defined or recognised as member of family by the legislation applied by the competent institution;
  12. "Beneficiary": the persons defined or recognised as such by the legislations of the Contracting States.
  13. "Survivor": the persons defined or recognised as survivor by the legislations of the contracting states.

- (2) Any term not defined in this Agreement has the meaning assigned to it in the legislations of the contracting states.

Article 2

Material scope

- (1) This Agreement shall apply to the following legislation:

In relation to the Republic of Turkey:

1. Invalidity, old age, death, work accident and occupational diseases insurances and general health insurance in respect of persons employed under a contract of employment by one or more employer;
2. Invalidity, old age, death insurances in respect of self-employed persons working on their own name and account without a contract of employment;
3. Invalidity, old age, death insurances in respect of persons working in public administrations;
4. Invalidity, old age, death, work accident and occupational diseases insurances and general health insurance in respect of persons employed at the funds mentioned in Provisional Article 20 of Social Insurance Law No. 506 ;
5. Unemployment insurance

In relation to Republic of Serbia:

- 1) Health insurance, medical care and maternity.
- 2) Pension and disability insurance (old-age, invalidity and death).
- 3) Injury at work and occupational diseases.
- 4) Unemployment cash benefits.
- 5) Child allowance.

- (2) This Agreement shall also apply to any legislation which amends, revises or replaces or supplements the legislation specified in paragraph 1 of this Article.

- (3) Application of this Agreement to the legislation concerning a new social security scheme or a new social insurance branch shall be realized through conclusion of a new Agreement between the States for this purpose.

Article 3
Personal scope

Provisions of this Agreement shall apply to persons who had been subject to the legislation of either or both Contracting States or are subject to the legislation of either Contracting States as well as to family members of such persons and to survivors.

Article 4
Equality of treatment

Unless otherwise is provided in this Agreement, the persons who are resident in the territory of either Contracting State and to whom the provisions of this Agreement are applied, shall enjoy the rights provided by the legislation of the Contracting States on the same footing as the nationals of that country.

Article 5
Export of benefits

(1) Unless otherwise is provided in this Agreement, benefits entitled under the legislation of the Contracting State which is responsible for payment shall be paid at the same rate to persons within the scope of Article 3 of this Agreement even when they are resident in the territory of the other Party. In cases they are resident in the territory of a third country, benefits shall be paid in accordance with the legislation of that Contracting State which is responsible for payment.

(2) The provisions of paragraph 1 of this Article shall, not apply to the special benefits granted as assistance or in case of need as well as benefits granted to minimum pension.

PART II
PROVISIONS ON APPLICABLE LEGISLATION

Article 6
General provisions

Unless otherwise is provided in this Agreement:

(1) Persons who are in paid employment in the territory of either Contracting State or self-employed persons who perform their occupation in the territory of either Contracting State shall, with respect to that employment, be subject to the legislation of the Contracting State where they work even if they reside in the territory of the other Contracting State or if their employer or the registered office of their employer is located in the territory of the other Contracting State.

(2) Civil servants and similar personnel of either Contracting State shall be subject to the legislation of the Contracting State the administration of which employs them.

(3) A person who is employed by a branch or permanent representation of an undertaking in the territory of a Contracting State other than that in which it has its registered office shall be subject to the legislation of the Contracting State in whose territory such branch or permanent representation is situated.

Article 7

Temporary posting

Where a person who is employed in the territory of either Contracting State is posted temporarily by his employer to perform certain work in the territory of the other Contracting State, he shall be subject to the legislation of the first Contracting State for a period not exceeding 24 months provided that she maintains the paid employee status of the same employer, or where a self-employed person who performs an occupation in the territory of either Contracting State moves to the territory of the other Contracting State to carry out his occupation temporarily there, he shall be subject to the legislation of the first Contracting State for a period not exceeding 24 months. In both cases, this period may be extended for up to 60 months upon prior approval of the competent authorities of both Contracting States.

Article 8

Personnel of international transport undertakings

A person who is a member of the travelling or flying personnel of an undertaking which, for hire or on its own account, operates international transport services for passengers or goods by road, rail, air or sea way and has its registered office in the territory of the other Contracting State shall be subject to the legislation of that Contracting State.

Article 9

Crew members and workers on vessels

(1) A person who is employed on board a vessel flying the flag of either Contracting State shall be subject to the legislation of that Contracting State.

(2) Where a person, who is employed in a port or the territorial waters of a Contracting State but who is not a member of the crew on a vessel, is engaged in loading, unloading and repairing a vessel flying the flag of other Contracting State or supervises such activities, he shall be subject to the legislation of the Contracting State of the port or territorial waters.

(3) A person who is engaged on board a vessel flying the flag of a Contracting State and who is paid for this engagement by an undertaking or by a person that has its registered office or place of residence in the territory of other Contracting State shall be subject to the legislation of the latter State if he resides in that State's territory; the undertaking or person paying the remuneration shall be considered as employer for the purpose of the application of the said legislation.

Article 10
Diplomatic missions and consular officials

- (1) Diplomats and other persons employed in diplomatic missions or consular posts of either Contracting State shall be subject to the legislation of the sending State.
- (2) The service personnel referred to in paragraph 1 of this Article shall be subject to the legislation of the receiving Contracting State if they are employed locally. However, they may opt for the application of the legislation of the employing State within three months following the date of their engagement provided that they are nationals of the employing State.
- (3) Legislation of the State where the workplace is situated shall apply in the case of persons who are outside the scope of paragraphs 1 and 2 of this Article.

Article 11
Exemptions

The competent authorities of the Contracting States may agree on exemptions to Articles 7 to 10 of this Agreement, regarding the legislation applicable to a person or category of persons.

PART III
SPECIAL PROVISIONS

SECTION 1
SICKNESS AND MATERNITY

Article 12
Aggregation of periods of insurance

- (1) Where the legislation of either Contracting State makes entitlement to benefits conditional upon the completion of periods of insurance, the competent institution of that State shall take into account periods of insurance completed under the legislation of the other Contracting State, in so far as they do not coincide, as if they were periods of insurance completed under the legislation of the first Contracting State.
- (2) With respect to sickness and maternity daily cash allowances, the aggregation of periods mentioned in paragraph 1 of this Article shall be effected only if the person concerned is insured in the territory of the Contracting State under whose legislation the application has been filed.

Article 13

Receiving health benefits while working or staying in the territory of the other Contracting State

- (1) The person referred to in Articles 7 and 10 of this Agreement, and members of family, shall be entitled to sickness and maternity benefit when their conditions require medical treatment, in accordance with the legislation of the institution in the territory of other contracting state at the expense of the competent institution.
- (2) In respect of the Republic of Turkey, the provisions of paragraph 1 of this Article will not be applicable to its diplomats and civil servants.
- (3) The insured persons and members of their family who are entitled to benefits pursuant to the legislation of one contracting state, shall be entitled to benefits during their stay in the territory of other contracting state when their conditions require urgent medical treatment, at the expense of the competent institution.
- (4) If the person who is insured under the legislation of one Contracting State and members of his family who reside with them transfer their residence to the other Contracting State while receiving sickness or maternity insurance benefits provided by the competent institution of the first Contracting State, they shall continue to receive these benefits. Provided that, the beneficiary should obtain the authorisation of the competent institution before moving to the other Contracting State. The demand for the authorisation shall be refused on account of a medical report to the effect that the health condition of the person concerned does not permit travelling to the other Contracting State.
- (5) The authorisation referred to in paragraph 4 of this Article might be granted subsequently by the competent institution if it has not previously been obtained for reasons beyond control.
- (6) The acquisition of the right to benefits, the duration of the benefits and members of family eligible for benefits shall be determined in pursuance of the legislation of the Contracting State in whose territory the person is insured, whereas the mode and scope of provision shall be determined in accordance with the legislation of the Contracting State in whose territory the recipient stays.

Article 14

Entitlement to health benefits for family members of the insured person, with residency in other Contracting State

- (1) The members of the family of a person who is entitled to health benefits under the legislation of a Contracting State under which he is insured, who reside in the territory of the other Contracting State, shall receive benefits as specified by the legislation of the Contracting State in whose territory they reside, under condition that they are not insured on the basis of their own insurance. The expenses of the provided health benefits shall be

covered by the competent institution in which the family members of the insured person are insured on the basis of his affiliation to that competent institution.

(2) When the members of the family referred to in paragraph 1 of this Article go temporarily or transfer their residence to the territory of the State of competent institution, they shall receive health benefits in accordance with the legislation of that Contracting State.

(3) The acquisition of the right to benefits, the duration of the benefits and members of family eligible for benefits shall be determined in pursuance of the legislation of the Contracting State in whose territory the person is insured, whereas the mode and scope of provision shall be determined in accordance with the legislation of the Contracting State in whose territory the recipient stays.

Article 15

Health benefits for the pensioners and members of their families

(1) Pensioners receiving pensions under the legislation of both Contracting States and the members of their families shall receive health benefits under the legislation of the Contracting States in whose territory they are resident.

(2) Pensioners receiving a pension under the legislation of one Contracting State who has residence in the territory of the other Contracting State and members of their families shall be subject to the legislation of that Contracting State, as if the entitlement to pension benefit were acquired pursuant to its applicable legislation, at the expense of the competent institution.

The acquisition of the right to benefits, the duration of the benefits and members of family eligible for benefits shall be determined in pursuance of the legislation of the Contracting State in whose territory the person is insured, whereas the mode and scope of provision shall be determined in accordance with the legislation of the place of residence.

(3) In pursuance of paragraph 2 of this Article, when the conditions of the pensioner and members of his family who are resident in the territory of one Contracting State require urgent medical treatment during their stay in the territory of the other Contracting State, they shall be entitled to receive benefits in accordance with the legislation of the second Contracting State and at the expense of that Contracting State.

(4) When pensioners receiving pension under the legislation of a Contracting State and members of their families stay temporarily in the territory of the other Contracting State, they shall receive health benefits if their condition require urgent medical treatment at the expense of the institution in which they are insured.

Article 16

Orthopaedic appliances, prostheses and other health benefits requiring high costs

Orthopaedic appliances, prostheses and other health benefits requiring high costs shall be provided, except for the cases of emergency, upon the authorisation of the competent institution. The list of such benefits shall be attached to the Administrative Agreement.

Article 17

Cash benefits

(1) Cash benefits shall be paid by the competent institution in accordance with the legislation it applies.

(2) If the amount of cash benefits under the legislation of either Contracting State is dependent on the number of members of the family, the competent institution shall also take into account the members of the family resident in the territory of the other Contracting State.

Article 18

Reimbursement

The competent institution shall reimburse the costs of health benefits to insurance institution of other contracting state for benefits provided pursuant to Articles 13, 14, 15, 16, and 24 of this Agreement, according to the procedure established by the Administrative Agreement.

SECTION 2

OLD-AGE, INVALIDITY AND DEATH

Article 19

Aggregation of periods of insurance

(1) Where the legislation of either Contracting State makes entitlement to benefits conditional upon the completion of periods of insurance, the institution which applies that legislation shall, where necessary, take into account periods of insurance completed under the legislation of the other Contracting State, in so far as they do not overlap, as if they were periods of insurance completed under the legislation of the first Contracting State.

(2) Where a person does not qualify for a benefit in pursuance of the provisions of paragraph 1 of this Article, the competent institutions shall also aggregate the insurance periods completed under the legislation of a Third State with which they concluded an Agreement on Social Security, in so far as these periods do not overlap.

(3) Where the right to receive benefits under the legislation of either Contracting State is conditional upon the completion of a certain period in an occupation covered by a special

scheme or in a specified occupation or employment, only periods completed under the scheme concerned or, in the absence of such a scheme, in the same occupation or employment, as appropriate, shall be taken into account for determining entitlement to such benefits under the legislation of the other Contracting State.

(4) Where the entitlement to benefits under the legislation of either Contracting State is conditional upon the completion of an insurance period within a certain time frame, that time frame is extended as much as the periods of insurance and benefits received within the said time frame (periods of pension, sickness, accidents at work and unemployment benefits) in the territory of the other Contracting State.

(5) One month of the periods in which premium or contribution is paid under Turkish legislation shall be considered as equivalent to 30 days, and one year equivalent to 360 days.

Article 20 **Period of insurance less than one year**

(1) If the total period of insurance completed under the legislation of one Contracting State is shorter than 12 months, the benefit shall not be granted, except when, according to those legislation, there exists a right to benefit based exclusively on that period of insurance.

(2) In pursuance of paragraph 1 of this Article the competent institution of the either Contracting Party shall take into account these periods for the entitlement to, maintenance of and re-entitlement to benefits as well as the determination of the actual amount as if those periods had been completed under the legislation it applies.

Article 21 **Calculation of cash benefits**

(1) If entitlement to benefits under the legislation of either Contracting State is to be acquired without regard to the provisions of Article 19 of this Agreement, the competent institution of that Contracting State shall calculate the benefits to be awarded solely on the basis of the periods completed under the legislation it applies.

(2) If the person concerned acquires the right to benefits under the legislation of either Contracting State only through application of Article 19 of this Agreement, the competent institution of this Contracting State shall calculate the benefits as follows:

1. the competent institution shall calculate the theoretical amount taking into account all the insurance periods completed under the legislation of both Contracting States as if they had been completed solely under the legislation which that institution applies;
2. on the basis of the amount calculated as referred to above, the actual amount of benefit shall be computed as a proportion between insurance periods completed exclusively according to its legislation and total insurance periods taken into account for calculating the benefit.

3. if the periods of insurance completed under the legislation of both Contracting States exceed the maximum period required by the legislation of either State for the receipt of full benefit, the competent institution of that State shall take this maximum period into account instead of the total periods completed.

(3) Where benefits under the legislation of a Contracting State are calculated on the basis of earnings or contributions paid under the legislation of that State, the competent institution shall take into account the earnings or contributions paid exclusively under the legislation it applies.

Article 22

Reduction, suspension and cancellation of benefits

Persons to whom this Agreement is applicable shall not be subject to legislation of the two Contracting States concerning reduction, suspension or cancellation of benefit in case of the simultaneous receipt of the benefits from the competent institutions of both Contracting States.

SECTION 3

DEATH GRANT

Article 23

Aggregation of periods of insurance and award of death grants

(1) Where entitlement to death grants under the legislation of either Contracting State is conditional upon the completion of a period of insurance, the competent institution of that Contracting State shall take into account, if necessary, periods of insurance completed under the legislation of the other Contracting State, in so far as they do not overlap, as if they were periods of insurance completed under the legislation of the first State.

(2) Where a person who is insured under the legislation of one Contracting State dies in the territory of the other Contracting State, it shall be assumed that he has died in the territory of the Contracting State where he is insured and qualifies for a death grant.

(3) If entitlement to benefit in case of death exists pursuant to legislation of both Contracting States, only the legislation of that Contracting State in the territory of which the deceased had place of residence shall apply.

SECTION 4

ACCIDENTS AT WORK AND OCCUPATIONAL DISEASES

Article 24

Medical benefits

- (1) Any person who has the right to receive the work accident or occupational disease benefits under the legislation of a Contracting State and who resides or stays in the territory of the other Contracting State shall receive health benefits under the legislation of the State in whose territory he resides or stays, and at the expense of competent institution
- (2) Provisions of Article 16 of this Agreement shall apply with respect to the prostheses, orthopaedic appliances and other health benefits requiring high costs.
- (3) For the reimbursement of the cost of benefits provided under paragraph 1 of this Article, the provisions of Article 18 shall apply *mutatis mutandis*.

Article 25

Occupational diseases

- (1) Where under the legislation of one Contracting State the eligibility to receive benefits for occupational diseases is conditional upon the disease in question being first contracted in its territory, that condition shall be deemed to have been satisfied even when the disease was first contracted in the territory of the other Contracting State.
- (2) If granting of the benefit in the case of the occupational disease, according to legislation of one Contracting State, is conditional upon the fact that the occupation which may have induced such disease lasted for specific time, the competent institution of that contracting state shall also take into account, if necessary, the periods spent in such occupation in accordance with the legislation of other Contracting State.

Article 26

Cash benefits

- (1) If the cash benefit in the case of occupational disease exists pursuant to legislation of both Contracting States, the benefit shall be granted only pursuant to legislation of the Contracting State in the territory of last performance of the economic activity conducive to occurrence of the occupational disease concerned.

- (2) Where an insured person has received benefits for occupational disease under the legislation of either Contracting State, and in the event of an aggravation of his condition during his residence in the territory of the other Contracting State, the competent institution of the first Contracting State shall bear the cost of benefit, taking the aggravation into account, in accordance with the provisions of the legislation which that institution applies, in so far as the person contracted occupational disease has not engaged,

under the legislation of the second Contracting State, in an occupation liable to cause or aggravate the disease in question. If the insured person has engaged in such an activity under the legislation of the second Contracting State, the competent institution of the first Contracting State shall bear the cost of benefit, leaving the aggravation out of account, in accordance with the provisions of the legislation it applies; the competent institution of the second Contracting State shall pay the difference between the amount of benefit calculated after the aggravation in accordance with the legislation which that institution applies and the amount of benefit that would have been due before the aggravation.

SECTION 5 UNEMPLOYMENT BENEFITS

Article 27 Aggregation of periods of insurance

- (1) Where the entitlement to benefits according to one of the Contracting States' legislation is conditional upon the completion of periods of insurance, the competent institution of that State shall take into account periods of insurance completed under the legislation of the other Contracting State, in so far as they do not overlap.
- (2) The amount, duration and mode of payment of the benefits shall be determined according to the legislation that the competent institution applies.

SECTION 6 CHILD ALLOWANCE

Article 28 Aggregation of periods of insurance

- (1) Where the legislation of either Contracting State makes entitlement to child allowance conditional upon the completion of periods of insurance, the competent institution shall take into account periods of insurance completed under the legislation of the other Contracting State, in so far as they do not overlap, as if they were periods of insurance completed under the legislation of the first Contracting State.
- (2) Right to child allowance for children who have residence in the territory of other Contracting State shall be established pursuant to legislation of that Contracting State under legislation of which the person is insured, as if those children were resident in the territory of that Contracting State.
- (3) Where the entitlement to family benefits exists under the legislation of both Contracting States, benefit shall be paid in accordance with the legislation of the Contracting State in whose territory the child resides.

PART IV
MISCELLANEOUS PROVISIONS

Article 29

Administrative measures and co-operation methods

- (1) The competent authorities of the Contracting States shall make the administrative arrangements necessary for the application of this Agreement.
- (2) The competent authorities of the Contracting States shall communicate to each other as soon as possible the necessary information on the measures taken for the application of this Agreement and inform of any changes in their national legislation in so far as these changes affect the application of this Agreement.
- (3) The competent authorities of the Contracting States shall determine liaison bodies for the purpose of facilitating the implementation of this Agreement.
- (4) The competent authorities and institutions of the Contracting States shall assist each other on any matters relating to the application of this Agreement as if these matters affected the application of their own legislation. Such administrative assistance shall be free of charge.
- (5) Medical examination performed exclusively for the application of the legislation of one contracting state and referring to persons having place of residence or stay in the territory of other contracting state, shall be performed at the request and at the expense of the competent institution, by the institution of its residence or temporary stay. Medical examinations related to the enforcement of legislation of both Contracting States shall be performed at the expense of and by the institution of residence or temporary stay .
- (6) Any information about an individual which is communicated to a Contracting State by the other Contracting State in accordance with this Agreement shall be deemed confidential for the purpose of this Agreement and be used only in the application of this Agreement and the legislation to which this Agreement applies. The other Contracting State shall not disclose the information so communicated.

Article 30

Use of official languages

- (1) For the application of this Agreement, the competent authorities and the institutions of the Contracting States may communicate with each other in their official languages.
- (2) No claim or document shall be rejected on the ground that it is written in the official language of the other Contracting State.

Article 31

Exemption from charges and authentication

- (1) Exemption from, or reduction in the dues and charges of the written files and documents enclosed for the purpose of application of the legislation of a Contracting State shall also apply to any declaration or other document which is submitted under the legislation of the other Contracting State or for the implementation of this Agreement.
- (2) Any identity statement, document and declaration submitted for the purposes of this Agreement need not be authenticated.

Article 32

Submission of written claims

- (1) Any application, declaration or appeal which is submitted, in pursuance of the application of this Agreement or under the legislation of either Contracting State to a competent authority, institution or other competent body of a Contracting State shall be deemed to be submitted to the competent authority, institution or other competent body of other Contracting State.
- (2) A claim for benefit submitted under the legislation of either Contracting State in pursuance of the application of this Agreement shall be considered as a claim for benefit submitted under the legislation of other Contracting State.
- (3) Any application, declaration or appeal which should, under the legislation of either Contracting State be submitted to a competent authority, institution or other competent body of that Contracting State may be submitted within the same period to the competent authority, institution or other competent body of the other Contracting State.
- (4) In the cases mentioned paragraphs 1 to 3 of this Article, the abovementioned institutions shall, either directly or through the liaison bodies, forward without delay these applications, declarations or appeals to the competent institution of the other Contracting State.

Article 33

Compensation for damages

- (1) In the event that a person is receiving benefits under the legislation of either Contracting State on account of a damage occurred in the territory of the other Contracting State, and if the right to compensation exists against the third parties under the legislation of that Contracting State, the right to compensation is then transferred under the legislation of first Contracting State to its institution.
- (2) If the right to compensation for the same damage is related to the same kind of benefits and this right arises for both institutions of Contracting States in accordance with the provision of paragraph 1 of this Article, the third party may pay the compensation to the

institution of either one or the other Contracting States. The institutions shall share the compensation received according to the ratio of the benefits they have paid.

Article 34 **Recovery of undue payments**

If the competent institution of either Contracting State pays to a beneficiary, under the provisions of this Agreement, a sum in excess of his entitlement, it may request the institution of the other Contracting State responsible for the payment of corresponding benefits to that person to deduct the amount overpaid from any amounts payable to him. The said competent institution shall transfer the amount so deducted to the institution of the other Contracting State.

If recovery of undue payment cannot be made in this way, the following procedure shall apply:

1. Where the institution of either Contracting State has paid to a beneficiary a sum in excess of his entitlement, that institution may, on the conditions and to the extent permissible under the legislation it applies, request the institution of the other Contracting State responsible for payment of benefits to the beneficiary to deduct the amount overpaid from the payments it will make to him.

The competent institution of the other Contracting State shall deduct that amount, on the conditions and to the extent permissible under the legislation it applies, as if the overpayment had been made by it, and shall transfer the amount so deducted to the institution of the other Contracting State.

2. Where the competent institution of either Contracting State has made an advance payment to the beneficiary under its legislation, it may request the competent institution of the other Contracting State to deduct the amount of the advance from payments due to the beneficiary for the same period. The competent institution of the other Contracting State shall deduct the amount and transfer it to the competent institution of the Contracting State that made the request.

Article 35 **Currency of Payment**

(1) Payment of any benefit in accordance with this Agreement shall be made in the currency of the Contracting State whose competent institution makes the payment, and any such payment made shall constitute a full discharge of the obligation of the competent institution for the payment.

(2) If, under this Agreement, the competent institution of either Contracting State is liable to pay sums by way of a reimbursement for benefit provided by the institution of the other Contracting State, its liability shall be expressed in the currency of the second State. The

institution of the first Contracting State shall discharge its liability by paying with its own currency.

Article 36

Resolution of disputes

- (1) The competent authorities of the Contracting States shall jointly resolve any dispute about the interpretation and application of this Agreement through negotiations.
- (2) If any dispute cannot be resolved as specified in paragraph 1 of this Article and within six months, it shall be submitted to an arbitration mechanism which can resolve it in accordance with the basic principles and spirit of this Agreement. The Contracting States shall determine together the rules concerning constitution and working method of the arbitration mechanism.

PART V

TRANSITIONAL AND FINAL PROVISIONS

Article 37

Transitional provisions

- (1) This Agreement shall confer no rights to benefits for any period before its entry into force.
- (2) Any period of insurance completed under the legislation of a Contracting State before the entry into force of this Agreement shall be taken into account for the purpose of determining rights arising from this Agreement.
- (3) Any benefit due only by virtue of this Agreement shall be paid, at the request of the person concerned and in accordance with the provisions of this Agreement, with effect from the entry into force of this Agreement, unless the rights previously determined have given rise to a lump-sum payment.

Article 38

Ratification and entry into force

- (1) This Agreement shall be ratified in accordance with the legislation of the Contracting States and the instruments of ratification shall be exchanged as soon as possible.
- (2) The Agreement shall enter into force on the first day of the third month following the month in which the instruments of ratification are exchanged.

Article 39

Duration and Denunciation of the Agreement

- (1) This Agreement shall remain in force indefinitely.
- (2) Either Contracting State may denounce it by giving three months notice in writing to the other Contracting State.

Article 40

Maintenance of acquired rights

- (1) In the event of denunciation of this Agreement, all rights acquired under the Agreement shall be maintained.
- (2) In the event of denunciation of this Agreement, all processings related to the rights to benefits on which no decision is given yet shall be concluded in accordance with the provisions of this Agreement.

In witness whereof the authorised representatives have signed this Agreement and sealed it.

Done in two originals at Belgrade on 26 October 2009 in the Turkish, Serbian and English languages, all three texts being equally authoritative. In case of discrepancy in the interpretation, the text in English shall prevail.

FOR THE REPUBLIC OF TURKEY

FOR THE REPUBLIC OF SERBIA

ÖMER DİNÇER
MINISTER OF LABOR AND
SOCIAL SECURITY

RASIM LJAJIC
MINISTER OF LABOR AND
SOCIAL POLICY